

ŠTEV. 6.-7.

V LJUBLJANI, 20. DECEMBRA 1938

LETO VIII.

za dijakinje

*Spi, Detece, spi...
Daleč je mesto Jeruzalem,
daleč hudobni ljudje,
tukaj je mesto Betlehem,
tukaj Heroda ni.*

*Spi, Detece, spi...
Pesmi zapojemo vse, kar jih znamo,
da boš zasanjal o srečnih dneh —
z Jožefom skrbnim in z ljubljeno mamo
zapojemo vsi.*

*Spi, Jezušček, spi...
Naj te svetloba prehudo ne moti,
angelci, veš, iz nebes so prišli,
z njimi pastirčki do jutra pojo ti,
spi, Jezušček, spi...*

Jože Cukale.

V deželi smrtne sence je zasijala luč

(Božična meditacija)

Neizmerna milina lije iz Izaijeve prerokbe, ki jo Cerkev poje pred polnočnico:

»Ljudstvo, ki je hodilo po temi, je ugledalo veliko svetlobo; prebivalcem v deželi smrtne sence je zasijala luč. Kajti Dete nam je rojeno in Sin nam je dan; na njegovi rami je vladarstvo in imenuje se Čudoviti svetovalec, Močni Bog, Oče večnosti, Knez miru. Njegovo kraljestvo se bo širilo in miru ne bo konca.«

Kdor prebira spise poganskih modroslovcev, kakor Platona, Aristotela ali Cicerona, ga kar gane skrb in marljivost, s katero so iskali odgovora na vprašanja, ki že od nekdaj najbolj mučijo človeško srce: Odkod je svet? Čemu smo na svetu? Kako živeti, da bo prav? Kaj in kako bo po smrti? — Iskali so odgovorov in marsikaj pravilno razmislili, saj je Stvarnik dal človeku spoznavno zmožnost, pa tudi vidno naravo in kraljestvo duha, iz katerih um sklepa in izvaja. Saj je svet poln božjih sledov. Saj je v naše srce položena žepa po popolni in vsej sreči. Saj je v našo naravo najvišji Zakonodavec zapisal svoje zahteve, globlje in razločnejše kakor v marmor ali bron.

Tudi verstva, ki si jih je človek, do katerega ni prišlo razodetje, sam sestavil, da bi z njimi urejal svoj odnos do božanstva, vsebujejo marsikaj pravega in resničnega, saj človeški um pač ni rojen zgolj za zmot.

In vendar, kako so pravilni izsledki poganskih mislecev in zgolj človeških religij pomešani med zmote in kako so izkvarjeni od zmot! Pa še temu, kar je pravega, se reži pošast dvoma, češ: Morda si se pa le zmotil. Morda je že temelj in izhodišče tvojega razmišljanja napačen.

Koliko človeške tragike je torej izražene v prerokovem stavku: »Ljudstvo je hodilo v temi.«

In kolik del človeštva še hodi in blodi v temi? Tudi ves tisti del človeštva, ki je zavrgel luč od zgoraj, zdaj pa grebe po sebi, se vprašuje o tistih najpomembnejših zadevah, si daje odgovore, a jih nato zopet zameta. Straža, ki je zašla in ki si kliče napačna gesla. Ni je trditve novodobnega modrijana, ki bi je drugi sodobni modrijan ne zanikaval in smešil. Enega lahko zavrnemo z drugim.

»In vem, da ne moremo ničesar vedeti,« obupno vzklikne Faust. To je na področju spoznanja.

Še strašnejše je človeku in ljudstvu, ako sta prepuščena samemu sebi, na področju čustvovanja in hotenja. Ljudje si postanejo kakor zvezde, ki v hladu in mrazu osamljeno sevajo na zimskem nebu: podobni so si, a tuji in brez ljubezni, vsak uklet v samotno zapuščenost, ki jo morda za nekaj časa prevpije s tem ali onim, a se mora naposled še tem bridkeje izjokati v njej.

Ako si človek ugaša višje luči in ako si zapira ušesa pred višjimi klici, začne hiteti za zmotno domnevo sreče; gorje pa tistemu, ki mu hoče zastavljati pot! Ljudje in narodi si postanejo kakor volčje, ki se koljejo za svoj krvavi plen. Poedinci in rase gledajo sovražno drug

na drugega. Zadnjo pravdo morajo izrekati le še bojni rogovi, pojoč na pokol in smrt.

Morda je torej le res, kar je zapisal starodavni Grk: »Najbolje je za človeka, ne biti rojen; drugo najboljše za tem pa je, takoj po rojstvu umreti.«

Mračne misli, kako bi ne morale duha? Kako bi naj kakor kragulj ne kljuvale duše?

Pa čuj! Prisluhni!

Sredi tega mračnega in obupujočega razmišljanja zapoje božični zvonovi.

Pojó in oznanjajo: »Bog se je rodil. Ljudstvo, ki je hodilo po temi, je ugledalo veliko svetlobo; prebivalcem v deželi smrtne sence je zasijala luč.«

Zares, božja luč je zasijala in posvetila v nevednost in dóm. Pokazala je cilj in pot do njega. Dala je pa za to težko in strmo pot tudi moči. Ganotje nas mora prevzeti, ko slišimo v polnočni maši Pavlove besede: »Preljubi, prikazala se je milost Boga, našega Zveličarja, vsem ljudem in nas uči, da se odpovejmo hudobiji in posvetnim željam ter trezno, pravično in bogaboječe živimo na tem svetu, pričakujoč blaženega upanja.«

Kristus nam je pokazal edino prave, večnostne vrednote. V polni luči njegovega nadnaravnega razodetja so se morale porazbežati in poskriti vse blodne in varljive luči. To osrečujoče dejstvo so nekatere slikarji tako izrazili, da so naslikali božje Dete vse svetlo in kako iz njega lije luč na vse, ki so se razorstili krog njega; čim bliže so Detetu, tem bolj svetli so.

Lahko se pa človek umika luči, lahko se celo bori zoper njo. Tak je bil že v prvih dneh božjega Deteta Herod. Takih je dolga vrsta; tudi naš narod ni brez njih. Njih krivda je velika. Staro poganstvo je blodilo v temi, a je imelo oči široko odprte in je željno lovilo vsak odsev resnice. Moderni brezverec, materialist, napuhnenec pa zapira oči, da bi mu božja luč ne mogla svetiti. Zato pa droi iz prepada v prepad, kakor Lucifer, ko je zavrgel Luč in Srečo. Pa bo tudi ta vrsta nesrečnežev nekoč morala priznati božje Dete: takrat, ko bo sonce temnelo in ko luna ne bo več dajala svetlobe in ko bodo zvezde padale z neba; takrat, ko se bo Luč prišla maščevat nad temo.

Zraven božjega Otroka kleči prečista Mati. Slovenska mladenka: tudi tvoja Mati je. Poklekni torej s tem večjo ljubeznijo tudi k letošnjim jaslicam. Tvoja božična molitev naj bo polna hvaležnosti, vdanosti, zaupanja in veselja. Saj se je tudi tebi prikazala milost božja. Saj je tudi tebi zasvetila Luč.

Meditacija ti mora vzbuditi lepe želje in načrte. Ko so pastirji hodili pred Dete Jezusa, niso prihajali prazni, ampak z darovi. Kaj mu boš ti prinašala za letošnji božič v dar? Naredi si lep načrt in ga zvesto izvajaj.

Ne pozabi nekoliko več moliti. Bo preveč, če boš šla v dneh božičnih počitnic, tudi ob delavnikih, k sveti maši, k svetemu obhajilu? Če bo za to treba več žrtev, bo pa vse še tem več vredno.

Nekoliko bolj popazi na svojo glavno napako na značaju; na tisto, kar ti povzroča največ duhovnih porazov; kar tudi tistim, s katerimi si skupaj, najbolj težko dene na tebi.

Potrudi se te dni še bolj, staršem delati veselje. Potrudi se, na svoje brate in sestre pa še boljše oplivati — z ljubeznijo in dobroto, ki imata ključ do src.

Dobri stvari narediš prav te tedne lepo uslugo, ako poagitiraš za dobre liste, za krščanski tisk. Pogumno na delo; pusti ob stran vse napačne ozire! Pol s smehljajem, pol s prepričevalno prošnjo, pa boš družinam preskrbela duhovnega prijatelja, dober list, ki jih bo mesečno ali pa še večkrat obiskal in jim vselej mnogo lepega povedal. Tisk je velesila; pohiti dobremu na pomoč!

Vsako dopoldne in vsako popoldne se v eni sami majhni malenkosti premagaj, iz ljubezni do malega Jezusa. Malenkosti, pa bodo iz njih zrastle velike reči; boš videla, da res.

Toliko lepih nalog, teh in drugih, in toliko lepih prilik te vsak dan čaka. Za božje Dete Jezusa jih še posebno resno vzemi. Preudarjaj, odberi, potem pa začni in nadaljuj. Jezus ti je toliko prinesel, ko je legel v izglodane jaslí. Bodi v darovih tudi ti velikodušna do njega! Ne le v lepih mislih in čustvih, ampak še bolj v dejanjih in žrtvah. Da, v žrtvah!

Jože Cukale

Dete vprašuje ...

Dete vprašuje, kdaj bo sveti večer ...

V male široko odprte oči

se mu lovi božični smehljaj.

Prišel bo Bogec, čeblja venomer,

čez eden in dva, tri, štiri dni,

dal mi bo mamico dobro nazaj.

Dete vprašuje, kdaj bo sveti večer ...

V drobnem telescu vsa dušica poje

Mamico iščejo solzne oči.

Tiho, počasi odpira se dver,

Jezušček proži ročice mu svoje,

pelje ga k očku in mamici.

Zunaj pri fari pa polnoč zvoní ...

Pripeljal sem svoj razred na Bled, na izlet. Pred lepo vilo je stala limuzina, v kateri so sedeli kakih 12 let stara deklica in pa dva mlajša dečka. Iz veže je prišla gospodična, najbrž njihova vzgojiteljica, sedla v avto, pa so se odpeljali. »Oh, kako so srečni,« je vzdihnila poleg mene Darinka.

»Zakaj?«

»Ker stanujejo v vili, se vozijo v avtu in imajo lastno vzgojiteljico.«

Teh besed sem se spomnil letos tam pred kočo pod Seekoflom, ko sta mi Dita in Nino tožila svojo »miss«. Doma sta v Firenze, stanujeta v palači, se vozita v avtu, imata vzgojiteljico, pa uživata tako malo ljubezni in veselja, da se mi smilita, tudi Dita, čeprav me je spravila v nevarnost, da bi bil kmalu obtožen avtobusne tatvine...

Prvikrat sem se z njima sešel v lopi ob jezeru Lago di Brajes, kjer sta vedrila pod varstvom svoje angleške vzgojiteljice in postavnega tirolskega vodnika. Vsa družba je bila namenjena v kočo »Rifugio Biella« in od tod v Cortino. Ker pa je bilo slabo vreme, je šila »miss« nazaj v Niederdorf, Dita in Nino pa naprej v kočo.

»Najnerodnejše pa je,« mi je pravil vodnik, »da zna gospodična samo angleško in se moreva sporazumevati le po otrokih, ki govorita angleško in italijansko.«

Ko je ploha nekoliko ponehala, se je pričel, po glasu in gestikulaciji soditi, med dečkom, deklico in vzgojiteljico jako živahen »disput«, kateremu je vodnik molče prisostvoval, jaz sem se mu pa odtegnil s tem, da sem jo pobral iz lope. Hodil sem skoraj vso pot v megli. Šele na sedlu Porta sora al forno se je toliko pretrgala, da sem zagledal pod njim Rifugio Biella. V četrto ure sem bil že v koči. Na peči se je sušilo deset čevljev, katerim sta se pridružila še moja dva, sicer pa je bila soba prazna. Medtem ko sem urejeval notranje zadeve, se je zunaj že precej zjasnilo. Ker nisem več strpel v koči, sem šel ven ter takoj pod stopnicami zadel na družbo iz lope ob jezeru. »No, ali ste jih vendar prignali gor?« pravim vodniku.

»Sem, pa le zato, ker se tale mala gospodična ni dala ugnati. Nekaj časa se je prepirala z vzgojiteljico, potem jo je pa kar udarila po stezi navzgor, midva s fantkom pa za njo. Sedaj tudi Angležinji ni drugega kazalo, kakor da je šla za nami.« Meni se je odločnost male gospodične, ki je takoj uganila, da se z vodnikom o nji pogovarjava, ugajala ter sem ji v priznanje prijazno pokimal, kar mi je deklica vrnila z lahnim nasmehom. Tako se je začelo znanje, ki se je končalo s tem, da sem postal posestnik krivičnega blaga...

Ni dolgo trpelo in oba otroka sta bila že zunaj pri meni.

»Scusi, signore,«¹ me nagovori deklica prijazno, »parla Lei italiano?«²

»Soltanto un poco, signorina.«³

Ker sem med vojsko imel precej časa, sem se bavil z italijanščino, pa sem jo zadnja leta opustil. Zato sem v nji prav slabo podkovan. Vkljub temu sem se s štirinajstletno Dito in enajstletnim Ninom še precej dobro razumel. Tekom četrto ure sem bil že vpeljan v njune družinske razmere. Starši so se šli v Interlaken »odpočivati«, otroka pa so poslali z angleško miss v Niederdorf na počitnice. »Babbo« (očka) jima je dovolil turo čez Rifugio Biella v Cortino, potem pa po Dolomitski cesti v Bolzano in od

¹ »Oprostite gospod.« — ² »Ali govorite italijansko?« — ³ »Samo nekaj malega.«

tod po železnici nazaj v Niederdorf. »Questa brutta miss,«⁴ jo je zatožil Nino, pa je rekla, da se jutri vrnemo v Niederdorf, če ne bo lepo vreme.«

Bila sta pa kaj lepa otroka, Dita in Nino. Fantkov obraz me je spominjal na fra Angelikove anjele, ki sem jih videl v Firenzi. Dita pa je obetala postati krasotica, kakor jih je slikal Boticelli, sedaj kot svetnice sedaj kot grešnice. Bila je bolj bledega obraza, ustnice je imela rdeče ko makov cvet (pa brez rdečila), oči pa velike in črne ko črn baržun. Z njimi je izražala vsa svoja čustva. Ko se je pritoževala čez vzgojiteljico, je kar zabliskalo v njih. Spoznal sem, da ima zelo močno voljo, da izpelje, za kar se odloči. Meni je že zato ugajala, ker je bila v krilu, medtem ko so naša dekleta začela že po ravnem hoditi v hlačah, ki bi komaj za kopalne zadostovale. Nino je bil videti krotkejši od sestre, imel pa je zelo bujno domišljijo. Za vsako goro je našel prispodobo iz svoje okolice.

»Prosim, kako se pa imenuje tista gora, ki je podobna našemu nonnu (dedu), kadar ima svojo belo čepico na glavi?«

»Tofana.«

»In ona gora?«

»To je pa Sorapis.«

»Dita, glej, ali ni podobna Giti (Džiti), kadar ima v naročju Karlota?«

»Gita je naša pestunja, Karlo pa najin mali bratec,« mi je razložila Dita. Nino ga je očitno primerjal z ledenikom.

»In ona gora, tam zadaj, ali ni kakor Beppo?« In Dita mi je zopet pojasnila, da je Beppo neki firenški revež, ki hodi po berglah.

»Pa Nino, to je vendar Monte Pelmo in ne more biti podoben Beppu.«

»Pa je, kadar hodi Beppo po berglah.«

In v tem tiru je šlo naprej, dokler ni zmanjkalo gora. Če bi ne bile nekatere tičale v megli, bi me bil Nino polagoma z vsemi svojimi znanci in znankami seznanil. Ker je sčasoma postalo hladno, smo šli v kočo, kjer so turisti ugibali, kakšno bo vreme. Oskrbnica in vodnik sta napovedovala lepo, pa sta se zmotila. Naslednje jutro je bilo vse oblačno in je celo po malem deževalo. Vkljub temu sem šel na Seekofel, kjer pa nisem imel posebnega razgleda. Ko sem se o pol sedmih vrnil v kočo, so čevlji samevali na peči, kakor prejšnji dan, njih posestnice in posestniki pa so še počivali. Ker sem imel še dolgo pot pred seboj, sem hitro zajtrkoval in odšel. Vreme se je pa začelo delati in ko sem onkraj velike planine Sennesalpe zavil proti sedlu Fodara vedla, je bilo že precej svetlo. Naenkrat zaslišim za seboj glasne klice: »Gospod profesor, počakajte nas, prosim.« Bila sta Dita in Nino.

»Od kod pa vidva,« ju vprašam, ko sta pritekla do mene. »Kje sta pa vodnik in miss?«

»Oh, ta dva gresta počasi za nama, pa je eden bolj dolgočasen ko drugi. Ali smeva z vami?« je prosila Dita. Obraz ji je bil resen, v očeh pa je imela smeh.

»Čudno, da hoče miss v Cortino, ko je tako vreme.«

»Mora,« je rekla Dita odločno in zabliskale so se ji oči. Mislim, da bo dekle, kadar se bo poročilo, za moža zelo trd oreh. Nino pa je nekam plašno gledal. Hodili smo precej hitro. Gnala nas je Dita. Jaz sem predlagal, da bi počakali vzgojiteljico in vodnika, pa ni hotela o tem nič slišati.

»Ma, perché?« Ona naju ne pogreša, midva z Ninom pa njo še manj. Saj ima vodnika, da jo varuje,« je pristavila z resnim obrazom, medtem ko so se ji oči svetile od škodoželjnega veselja.

⁴ »Ta grda miss.« ⁵ »Pa zakaj?«

Ko pridemo na Campo Croce, je že sijalo sonce. Zelena trata poleg bistrega potoka je bila tako vabljiva, da se ji tudi Dita ni mogla ustavljati. Ker sem videl, da ji ugaaja, če ravnam z njo kakor z odraslo gospodično, sem ji napravil iz svojega plašča udobno ležišče. Legla je nanj, prekrižala roke pod glavo in vzdiknila: »Comme sono felice, perchè...«⁶

»Perchè, signorina?«⁷

»Perchè mi trovo senza miss,«⁸ je rekla resno, z očmi se je pa zasmejala.

Ponudil sem ji bohinjski sir, ogrsko salamo in niederdorfski kruh, pa se ni nič branila. Tudi Nino se ni pustil prositi. Jedla sta kakor mlatiča. Ker je lakota izginila in je sonce vedno topleje sijalo, smo prišli v najboljše razpoloženje. Naenkrat pa skoči Nino kvišku ter zakliče: »Guida!«⁹ Zdel se mi je zelo prestrašen. Dita se pa niti premaknila ni. Nekaj je zamrmrala, kar se je slišalo kakor »peccato,«¹⁰ ter zaprla oči, kakor bi hotela zadremati. Ninu pa je šlo na jok. »Dita, bojim se,« je rekel ter počenil poleg nje, kakor bi pri nji iskal varstva. »Pa zakaj, ali si nor?« je dejala mirno, ne da bi bila odprla oči.

Meni se je zadeva začela sumljiva zdeti, pa preden sem mogel zahtevati pojasnila, je že prihitel vodnik. Bil je ves zasopljen.

»Zakaj sta ušla?« je zaklical jezno.

Dita pa odpre oči in pravi malomarno: »Res je, ušla sva.« Nato pa zopet zamaži.

Sedaj sem pa prosil vodnika za pojasnilo. Kmalu sem zvedel vse. Dita in Nino sta jo kar na svojo pest pobrala iz kočice, ker sta se bala, da bi ju miss ne gnala nazaj v Niederdorf. Zanašala sta se, da bosta mene došla, ker sta v kočici poizvedovala, kdaj sem se odpravil proti Cortini. Ko je Angležinja vstala in ni našla svojih varovancev, je bila vsa iz sebe. Letala je po kočici in vreščala, pa je nihče ni razumel, kaj hoče. Slednjič je pa vodnik prišel do tega, da sta jo otroka popihala. Ko pa je pridirjala miss zopet v obednico, oblečena za pot, ter kričala »Kartn, Kartn,« je spoznal, da hoče, naj jo pelje v Cortino, ker je kakor on, domnevala, da sta jo Dita in Nino tja udarila.

»Tako je dirjala,« mi je pripovedoval vodnik, »da sem jo komaj dohajal. Slednjič se je pa le nekoliko unesla. Ko sva vas tu doli zagledala, je poslala mene naprej, da bi mi ne ušli, pa mislim, da bo kmalu tu. Aha, že gre.«

In res je prihajala kakor vihra. Pomagala si je pri hoji s svojimi dolgimi rokami, da je bila podobna veliki vetrnici. Jaz pa sem hotel še prej priti z Dito na čisto. »Signorina, kako ste mogli reči, da gre miss z vodnikom za vama, ko niti vedela ni, da ste odšli iz kočice?«

»Ma, signor professore, takrat, ko sem vam to rekla, je miss že vedela, ker sem ji pustila v sobi listek, na katerem sem jo povabila, naj pride za nama v Cortino, če hoče, in gotovo je bila že za nama takrat, ko sva vas dohitela, toliko jo že poznam.« Govorila je z resnim obrazom in resnimi očmi, kakor bi bila nekoliko užaljena, ker sem jo osumil laži. Medtem je bila »vihra« že tu.

Prva ploha se je ulila na otroka, pa menda ni dosegla svojega namena. Dita je držala bratca, ki se je bil k nji pritisknil, okrog ramen ter mirno poslušala, ne da bi bila trenila z očesom. Nato se je pa miss obrnila k meni. Mahala je tako z rokami, da sem se ji moral do potoka umakniti. Razumel je pa nisem prav nič. Sicer sem se svoje dni nekaj časa učil angleščine, pa sem obdržal v spominu samo še »all right«¹¹ in »Good by.«¹²

⁶ »Kako sem srečna, ker...« — ⁷ »Zakaj, gospodična?« — ⁸ »Ker sem brez miss.« — ⁹ Vodnik! — ¹⁰ Škoda. ¹¹ Tako je. ¹² Ž Bogom.

»Kaj pa je rekla,« sem vprašal Dito, ko je nehala.

»Zahvalila se vam je, da ste naju tako lepo vodili in da ste jo počakali.«

»Čudno! Zakaj pa je tako mahala z rokama, da bi me bila kmalu v potok potisnila?«

»Veste, signor professore, kadar je miss razburjena, vedno tako gestikulira, in sedaj je razburjena... Od samega veselja, da nas je došla,« je še pristavila ter se z očmi nasmejala.

»No, če je tako, ji pa recite, da sem storil to z največjim veseljem.«

Dita ji je raztolmačila moje besede, jaz sem pa še s svoje strani pristavil »all right«, da sem pokazal svoje angleško »znanje«. Pa vzgojiteljica menda ni bila s tem zadovoljna. Pogledala me je tako srdito, kakor bi me hotela z očmi prebosti. Nato pa je, kakor bi se bila premislila, zaničljivo mahnila z roko, vzela vodniku svoj plašč, ga pogrnila nekoliko v stran ter nanj sedla.

»Signorina Dita, kaj ste ji pa rekli, da je tako huda?«

»Ali je huda?« se začudi Dita. »Pa je res huda. Mislim, da zato, ker ne more trpeti, da bi naju kdo imel rad, in vi naju imate radi, kajne?« Pri teh besedah me je tako prisrčno nedolžno pogledala, da nisem mogel drugače, kakor da sem ji pritrdil. Ker sem pa čutil, da sem postal v družbi preveč, sem pospravil svoje stvari ter se odpravil naprej. Od miss sem se poslovil po angleško z »Good by«. Ker pa je trdovratno molčala ter ko kip gledala mimo mene, in je bilo tudi moje angleško znanje izčrpano, sem se obrnil in odšel. Dita in Nino sta me spremila do prvega ovinka, čeprav je miss hipoma oživila ter ju klicala nazaj. Potem sta mi pa še mahala v slovo ter klicala za menoj: »A rivederci!¹³

»No, če se še kdaj srečamo, ne bom jaz kriv,« sem si mislil, čeprav sem jima tudi jaz zaklical, preden sem se skril v bližnjo goščo, »a rivederci«. Zdelo se mi je, da naju je Dita le potegnila s svojim tolmačenjem, miss in mene. Drugače si nisem mogel razložiti že žaljive nevljudnosti te angleške vzgojiteljice. Ker sem pa na potu zašel ter naslednje jutro prišel namesto na Tofano v Cortino, smo se zopet srečali, in sicer v avtokaru, ki se je pripravljaj na odhod v Bolzano. Sedel sem pri oknu, ko zagledam ob njem družbo s Campo Croce. Nino me je prvi zapazil.

»Signor professore, signor professore,« je veselo zaklical ter zlezal v avtokar. Poleg mene je bil sedež še prost, pa sem vstal ter mu hotel odstopiti svojega ob oknu, pa ga je Dita prehitela. »Grazie, signore,«¹⁴ je rekla prijazno ter sedla k oknu, kakor bi se to samo ob sebi razumelo, da sem ji naredil prostor.

»Nino!« se je oglasilo trdo za nami. Bila je miss, ki mu je določila sedež poleg sebe, seveda ne pri oknu. Jaz sem jo vljudno pozdravil, pa mi ni odzdravila. Ko smo se odpeljali iz mesta, se je začela Dita igrati z velikim črnim gumbom, ki je bil pritrjen na naslonilu sedeža pred njo. Nekako podzvestno sem tudi jaz prijel za gumb pred seboj, pa mi je kar v roki ostal. Videl sem, da je ta dozdevni gumb le zaklopka, s katero se zapira posodica za čike. Vsaj v luknji, katero sem jaz odprl, jih je bilo vse polno. Tudi Dita je sedaj odvila zaklopko, pa je bila odprtina prazna.

»Ali kadite, signor professore?«

»Ne, signorina.«

»Jaz tudi ne,« je rekla resno in s poudarkom, kakor bi bilo to nekaj posebnega, da ne kadi.

¹³ »Na svidenje.« — ¹⁴ Hvala.

Na Passo Falzarego smo se ustavili pred albergom¹⁵ »Marmolada« in sprevodnik je naznanil, da se odpeljemo šele čez četrto uro naprej. Potniki so izstopili ter se razkropili po sedlu. Miss je poklicala Dito ter odšla z njo v albergo, Nino pa se je oprijel mene.

»Nino, kaj pa je rekla včeraj miss, ko je prišla za nami? Zdi se mi, da Dita njenih besedi ni prav pretolmačila.«

»Če vam povem, bo huda.«

»Prav, pa ne bom Diti nič o tem omenil, kar mi boš povedal.«

»Dajte mi častno besedo, da boste molčali, pa vam povem.«

»Torej, častna beseda, da ji ne bom o tem nič znil.«

»Vi ste prav uganili, signor professore, da vam je Dita nekaj drugega povedala, kakor vam je miss rekla. Ta vas je prav grdo oštela, ker naju niste nazaj zapodili ali pa pripeljali v kočo.«

»In kaj ji je Dita natvezla, ko sem ji naročil, naj pove miss, da sem vaju z največjim veseljem vodil?«

»Rekla ji je tole: 'Gospod profesor je rekel, da ne znate mladine vzgajati in da bi bili komaj za kože dobri.'«

Sedaj se nisem več čudil, da me miss niti pogledati ni hotela.

»Kajne, da ne boste Diti o tem nič omenili?« je zaskrbelo Nina.

»Bodi brez skrbi, saj sem ti dal častno besedo, da bom molčal. Pojdiva nazaj v avtokar, boš pa sedaj ti pri oknu sedel.«

»Prosim, ampak Dita bo huda.« Ubogi fantek je bil popolnoma pod »komando« svoje sestre. Ko je prišla potem Dita v voz in ga je nekoliko začudeno pogledala, da sedi poleg mene, se je začel takoj izgovarjati: »Signor professore ha detto...«¹⁶

»Signorina, pustite ga nekaj časa tu pri oknu, se vam bo pa na prihodnji postaji zopet umaknil.« Dita ni prav nič spremenila obraza, samo v očeh se ji je pokazala nevolja. »Prego,«¹⁷ je rekla mirno ter sedla poleg miss.

Na sedlu se obrne Dolomitska cesta izprva nekoliko proti jugu, potem se pa, ko se je od nje odcepila cesta na Caprile, zopet zasuče proti zahodu. Prva postaja, na kateri smo nekoliko postali, je bila Pieve di Livinallongo. Vas, ki je po vojski popolnoma na novo zgrajena, leži prav tesno ob po-bočju znane gore Col di Lana, za katero so se bili srditi in dolgotrajni boji. Ko smo se odpeljali naprej, je sedel Nino zopet poleg miss, Dita pa pri oknu. Priznati pa moram, da ni bila to le kakšna kaprica, marveč se je res zanimala za kraje, skozi katere smo se peljali. Sploh je bila za naravno lepoto zelo dovzetna, vsaj veliko bolj kakor nekatere deklice iz moje četrte, katere je na izletu na »sinjo Adrijo« najbolj zanimalo, kje se dobe največje porcije sladoleda...

Ko se je onstran Pieva pokazala gorska skupina Selle, je Dita vzkliknila: »Oh, zakaj ne moreva z Ninom z vami! Kako rada bi bila enkrat tri tisoč metrov visoko! Tako bova pa že jutri s to sitno miss zopet v Niederdorfu.« Otroka sta se mi kar zasmilila, ker so ju starši odrinili z nepriljubljeno vzgojiteljico, da so se morebiti sami laže zabavali v Interlakenu.

Po triurni krasni vožnji iz Cortine smo prispeli na Passo di Pordoi. Tu sem se poslovil od svoje male družbe ter odšel v Boe. »Upam, da me ne boste tako hitro pozabili,« mi je rekla Dita pri slovesu ter mi podala roko. Na ustih je imela nasmeh, v očeh pa poredno veselje, katerega si nisem tisti hip mogel razložiti. Razumel sem ga pa zvečer, ko sem v spalnici

¹⁵ Hotel. — ¹⁶ Gospod profesor je rekel. — ¹⁷ Prosim.

v Rifugio Boe iskal po žepih beležnico, pa sem začutil v rokah nekaj okroglega, trdega in gladkega. Začuden, kaj bi to utegnilo biti, potegnem tisto stvar ven, pa sem se še bolj začudil, da, prav neprijetno začudil. To gladko, okroglo in trdo je bilo tudi črno in nič drugega kakor zaklopka, s kakršnimi zapirajo na avtokarih luknje za čike, da ne smrdi iz njih.

Kako je prišla v moj žep? Ali sem jo sam vanj vtaknil, čeprav nevede? Res, da sem jo držal odvito v roki, pa lahko prisežem, da sem jo zopet nazaj privil. Ali sem jo potem še enkrat nekako podzavestno odvil ter jo spravil v žep? Ne, to tudi ni verjetno. Sicer sem že večkrat iskal telovnik, ko sem ga imel na sebi, tako raztresen pa le nisem, da bi podzavestno kradel. Toda zaklopka pa sama le ni prišla v žep. Kaj pa, če mi jo je kdo podtaknil? Seveda mi jo je, in sicer nihče drugi kakor Dita. Zato mi je rekla pri slovesu: »Upam, da me ne boste tako hitro pozabili.«

Dita in Nino stanujeta v Firenze v palači, se vozita v avtu in imata vzgojiteljico, pa se mi vendar smilita, tudi Dita, čeprav je kriva, da sem posestnik krivičnega blaga...

Sigrid Undset:

Naš ljubi božji Bratec

Stari slikarji so slikali sveto Dete takole: Ljubko Dete, z redkimi mehкими lasmi, z veliko glavo, s tenkimi rokami. V ustih drži prstek in ga sesa, s petó si drgne drugo nožico. Pa kar na tleh leži, kvečjemu na snopu slame ali na belem prtú. Skoraj da prime človeka volja, da bi po zgledu pastirjev v starih božičnih igrah, začel oštevati skrbno božjo Mater, ker ne pozna predpisov o negi dojenčkov.

Takó gledajo na božje Dete človeške oči. Sveta Mati ga gleda drugače: Čemu postelja Bogu, čemu odeja? Kaj ni vsa zemlja postelja njegova in z zvezdami tkano nebo njegova odeja?

Dva tisoč let vriskajo od veselja človeški otroci, ko hodijo vsak božič k jaslicam. Ti naši malčki ga še najbolj razumejo. Najbolj jih veseli, če se božje Dete igra z darovi, ki jih prinašajo. Veselje bi mu radi napravili s trobentami, ropotuljkami, ogledalci, da bi se nasmehnilo in vsak dar prineslo k ustkam. Blaženo se smeje tem malim ljubka nebeška Mati. Dobro vé, da je On prižgal sonce, luno in zvezde; da je On pogrnil zeleni plašč čez polja, vrtove in gozdove; On, naš ljubi božji Bratec — za nas, nehvaležne brate in sestre Njegove.

Sveti večer vasuje

Tiho, kot bi po mehkelem šel,
je romal sveti večer
po ulicah med hišami
in nosil s seboj sveti mir.

Potrkal nalahko je z nebeško roko
po vratih lesenih:
za mrzlo pečjo
je našel otroke sestradane,
od mraza in bede prepadene,
in videl njih rosno oko.

Hej, kje so potice?
kje so lučke, božično drevo?
Zakaj ni v peči prijetno gorko,
nocoj — ko je sveti večer,
nocoj — ko celo divja zver
se stiska v svoj gorki brlog?

Hej, otroci, zakaj ste bosih nog?
zakaj trepetate, zakaj jokate?
Kaj nič ne veste:

Nocoj je rojen Bog...
in nocoj je umrla ljubezen....
On je bil reven in ubog,
zato so Ga vrgli iz gorkih sob,
iz salonov, kjer polno preprog
krasi blesteči pod,
kjer vse v lučkah blesti,
kjer v mehkih foteljih sedi gospod
in ob njem svila šumi,
na bogati mizi pa kup jedi —
in okrog mize vse polno — sitih ljudi.

In sveti večer je udaril z roko,
da je ugasnila luč,
da so padle na tla jedi,
da je umrl ogenj sredi peči,
da se je božje drevo zlomilo
in počil blesteči obroč:

V sobi nastala je tema in noč.

Nato je odšel sveti večer
tiho po prstih do revnih koč,
kjer je bil glad in mraz.
Toplo je dihal revčkom v obraz
in dejal: Nocoj, otročički, ne grem več okrog,

nocoj je rojen Bog.

Zato ostanem pri vas — da ne bo vam mraz!

Pred leti sem napisal delce, ki se je tako imenovalo. Moji ptujski študentje so za ta popisani papir zvedeli in so hoteli »Pot mladosti« igrati. Pri vajah sem zelo dobro čutil, koliko tem prizorom manjka, da bi mogli biti vsaj srednje dobra drama. Zato sem dal zapisati na programu: »To ni komedija, ni tragedija in ne drama. Je le nekaj kakor pravljica naših dni. Ima pa tri dejanja in epilog.« Moram priznati, da mojih igralcev slaba dramatična zgradba ni preveč motila. Vaje in uprizoritve, vse je bilo eno samo, čisto in lepo doživetje. Tudi zame.

Danes bi niti ne želel več, da »Pot mladosti« v celoti izide. Kljub temu čutim, da je igra s tisto dijaško uprizoritvijo postala last mladine, vsaj naše, krščanskim mislim zveste mladine. Zato bom priobčil ta »epilog«. Morda je v njem največ tega, kar sem brez posebnih umetnostnih ambicij hotel povedati.

Osebe, ki v igri nastopajo, so v glavnem študentje. Na prvem mestu je Gabriel. Je zastopnik tiste naše mladine, ki je v svoji krščanski iskrenosti šla zelo daleč in je prav zaradi tega doživela mnogo razočaranj. Katarina je bogata tovarnarjeva hčerka. Prisrčnost in prijateljstvo naše mladine jo za nekaj časa zvabi v svoj krog. Hoče biti dobra in pravična, pa obnemore. Kristina je delavka v tovarni. Obenem je strežnica na domu bogate in lepe Katarine. Tekom časa prevzame v Gabrielovem srcu mesto, ki je bilo sprva namenjeno Katarini. Vera je otrok iz delavske kolonije in je prijateljica delavke Kristine, pozneje tudi Gabrielova. Andrej je delavec brez dela, Kristinin brat, trd in grenak v svojih besedah. Iskalec pravice in ponosen na svoj poklic prvoboritelja za nov svet. Gabriel in Kristina bosta v svojem razgovoru omenila še nekaj študentovskih imen. Njih nositelji so postranske osebe.

V vsem je mnogo simbolizma. Tudi nate sem mislil, ko sem pisal tiste vrste. Morda najdeš svoje mesto in začutiš svoje poslanstvo. V prihodnji številki boš doživljala epilog; zamisli se vanj!

Breda:

Olgin sveti večer

Prišel je sveti večer. Kakor vsako leto, tako je tudi letos petošolka Olga postavljala jaslice in krasila božično drevesce. Ko je obešala zadnji stekleni okras, ji je vztrepetala roka. Svetla krogla je padla na tla in se žvenketaje razbila. Oče, ki je sedel v naslonjaču, se je zdrznil in se ozrl na dekle. Videl je žalost v njenih očeh, in sila boleznega spomina mu je zadrnila grlo, da ni izpregovoril tolažeče besede; obrnil se je vstran.

Povečerali so naglo. Ko pa je potem zadišalo po kadilu, je bolelost prekipela in se prelila v solze. Olgin mater, ki je prej vsak sveti večer nesla z iskreno molitvijo v srcu dehtečo žerjavico na lopatici in pokadila vse stanovanje, je že pred dobrim mesecem pokrila mrzla zemlja pri Sv. Križu. Obupno je tedaj plakala Olga, ko so položili najdražje, kar je imela na tem svetu, v tesno jamo poleg groba, kjer je že nekaj let počivala Olgina starejša sestra Vera. Danes je kadila namesto matere stanovanje postarna dekla, ki je po njeni smrti vodila gospodinjstvo.

Olga je prižgala lučke na smrečici. Oče in hči sta zrla otožno in brez besed v migljajoče plamenčke. Da bi vsaj malo pretrgala žalostni molk, se je deklica okrenila proti jaslicam in zapela božično pesem. Toda ta lepa, mirna pesem je bila v ostrem nasprotju z obupom v njeni du-

ši. Čudno votlo in pretrgano je donel Olgin glas po sobi, ki se je zdela, odkar ni bilo več matere, strašno zapuščena in pozabljena. Deklica se ni mogla več premagovati, krčevito je zaihtela.

* * *

Pri polnočnici. Olga stoji v polsenci in se naslanja na temno spovednico. Luči na glavnem oltarju in petje na koru jo omamljajo. Siloma poskuša moliti, a misli se ji pade v besnem vrtincu in jo vlečejo nekam v temo in praznino. Še nikoli ni tako živo občutila obupa in osamelosti, kot to občuti danes, v tej sveti in skrivnostni noči.

Povzdigovanje. Bog v beli hostiji gleda z milostnim očesom sklonjeno ljudstvo in ga blagoslavlja. V sveti tišini prešine Olgo kot jasen žarek: Kristus se nam je rodil. Zato se je rodil, da je z lučjo razsvetlil temo in da nam je prinesel mir in ljubezen. Prišel je na svet zato, da je strgal vezi greha in strl okove smrti, da nam je pokazal pot in odprl vrata v nebo. Zato je postal človek, da bo Olga nekoč zopet lahko združena z materjo v srečni večnosti.

* * *

Cerkev se prazni. Pred stranskim oltarjem, kjer so postavljene jaslice, kleči Olga. V njenem srcu ni več črnega obupa in čustva zapuščenosti. V njem je le vroče hrepenenje po krajih, kjer živi mati.

Zdaj pa se je tudi Mara zasmejala od srca. »Nikar se ne trudite, da bi mojo neumnost olepšali; prav rada jo priznam, bojim se pa, da ta še dolgo ni moja zadnja.«

In zdaj sta se oba smejala njenim besedam in bila je obema še ljubša.

Mari pa so na ušesa donela imena, ki jih je doslej poznala samo iz zemljepisa: najprej Milan. Sklanjala se je skozi okno, da bi uzrla slavno belo mramornato stolnico, a lov je bil precej skromen.

»Si jo bomo pozneje kdaj ogledali,« je tolažil dottore.

Nato je prišla Brescia, za njo Verona s spomini na Romea in Julijo, Padua z učenjaki, mladi deklici je oživila vsa zgodovina in zemljepis.

Nato pa: »Benetke! Benetke!« Katarina bi bila najrajši vriskala.

Daleč tam nad vodami, na obzorju, so vstajale kupole in zvoniki starega mesta na lagunah.

V Benetkah

Benetke, Palazzo Morotti, 3. jun. 19...

Ljuba mama in dragi trije fantje!

Le oglejte si zgornji datum! Da, vaša Mara je na mestu. Palazzo Morotti, ali ne zveni imenitno? Pa rajši naj vam pripovedujem lepo po vrsti, sicer od samih vprašajev in klicajev ne pridem nikamor.

O voznji vam ne bom govorila; če deželo kar takole preletiš, vtisi pač niso taki, da bi se izplačalo o njih poročati. Samo toliko sem opazila, da so kraji, ki smo jih prevozili, polni zelenja in rodovitni.

Pravkar se je bližal mrak, ko so se v daljavi nad vodo pokazale Benetke s kupolami in stolpi. Že v Mestre, zadnji postaji na celini, sem stopila k oknu; vozili smo se po dolgem nasipu, ki veže celino z lagunskim mestom.

»Škoda, ker bomo za sončni zahod prepozni; rada bi vam takoj pokazala vse v pravi luči,« je rekla Katarina, razburjena nič manj od mene.

»Upam, da bo pri nas doživela še marsikak sončni zahod,« se oglasi doktor. »Tedad bo z Riva degli Schiavoni gledala, kako sonce zahaja za cerkvijo Maria della Salute, in kaj lepšega je res težko videti.« Tudi njemu so oči blestele.

Da sta na svojo domovino ponosna, razumem in mi je všeč. Saj tudi meni žarijo oči, kadar jima pripovedujem o našem mestecu kotičkov in slemen, o starem kipečem gradu in o cerkvi s kamnitimi čipkami.

Prišli smo torej v Benetke. Na kolodvoru je bilo natančno tako kakor po drugih velikih mestih: trušč, vik in krik, umazanija, dim, gneča, pririvanje, zmeda, razburjenje. Ampak potem!

Pohiteli smo skozi dvorano in stopili pred kolodvor. Od vznožja stopnic, ki vodijo s ploščade proti vodi, se sprostira široka vodna ploskev Canale Grande, obrobjen s palačami. Prav toliko svetlo je še bilo, da smo razločili čudovite vijuge stavb. Lučke so migljale kakor zvezde in se zrealile v vodi. Po vodi pa so drseli dolgi, ozki čolni, večinoma črni, njihovi kljuni pa so visoko štrleli in bili slikovito zaviti; brodarji vedno stojijo zadaj

na krmu čolna in ga poganjajo z dolgimi vesli. Gondole in gondolirji! Mama, fantje, bilo je kakor v pravljici!

Fakini — tako tu imenujejo nosače — so našo prtljago znesli v neko gondolo, ki me je kar nekako plašila. Na ozki trup čolna je bil kakor kak steklen pokrov za sir nasajen lesen zaboj, ki je imel spredaj ozka vrata, ob straneh pa dve okenci, a vse je bilo črno. Da so gondolo odlično krasile čudovite rezbarije in zlatila, sem v mraku samo slutila. Gondolir je doktorja in Katarino živahno pozdravil. Gondola je bila last družine Morotti in imela tudi njene barve, kakor sem spoznala pozneje. Odlične beneške družine imajo namreč svoje lastne gondole, kakor pri nas vozove, konje in avtomobile.

In zdaj je prišla voznja, ki je ne pozabim nikoli, in naj jih doživim še toliko. Molče smo drseli po temni vodi, mrak pa se je vse bolj prelivaval v noč, zato je vse postalo še bolj skrivnostno. Mimo nas so se pomikali pravljični gradovi, lučke so pobliskavale na vodi, migljale so zvezde na nebu, narahlo so pljuskale vode, narahlo udarjala vesla, kakor da doni en sam ton. Glasovi pa samo človeški! Mislite si mesto, kjer ni ne drdranja koles, ne topota kopit ne hupanja in puhanja avtomobilov — kjer je namesto cestnega tlaka vsepovsod sama voda, mehka, valujoča voda — in v Benetkah ste!

Ah ne, še dolgo ne! Saj si ne morete zraven misliti beneške svojskosti, čara, pravljičnega nastroja!

»No, kako vam je všeč?« Katarina me je pogledala izzivalno in zmagošlavno, kakor vsakdo, ki je na svojo domovino lahko ponosen.

Nič nisem rekla, pa govoril je dosti glasno moj molk, kajti stisnila mi je roko in vzkliknila: »Saj sem vedela! O, lepe so naše Benetke, lepe!«

Zdaj smo pluli po ožjih stranskih kanalih; Canale Grande namreč dela tako velike ovinke, da jih vsakdo preseka, razen če se vozi za zabavo. Tod je bilo še tiše in skrivnostneje ko prej; zdelo se mi je, da sanjam.

Ne bi vam mogla povedati, smo se li dolgo ali kratko vozili; zdramila sem se šele takrat, ko smo naenkrat znova zavili v široki in mnogo močnejše razsvetljeni Canale Grande. Oživiljale so ga vsakovrstne gondole; med njimi so švigali tudi vaporetii, majhni parniki, dasi se temu kraju še zdaleč ne prilegajo tako kakor gondole. Slišati je bilo petje in sem ter tja so se oglašale mandoline in kitare.

Pokukala sem skoz okence ob sedežu. Pravkar smo med debelimi, iz vode štrlečimi okroglimi drogovi, ki so menda kazali zasebno pot do hiše, zdrsnili pred močno razsvetljeno dvorano, kamor je od vode vodilo marmornato stopnišče — in obstali.

»Doma!« je kakor elektrizirana zavrisnila Katarina.

»Dobrodošli v našem domu!« je rekel moj dottore in mi viteško pomagal iz čolna. »Voščim vam, da bi se pri nas dobro počutili!«

In to res ni bilo težko. Pogledala sem okoli sebe kakor oslepljena. Pa ne morda zaradi krasote, fantje; če mislite na zlato, srebro in dragulje, se strašno motite. Pač pa me je pretresla odličnost kraja in razmer! Palazzo Morotti je iz šestnajstega stoletja; pozna se mu že na zunaj. Namreč ne samo v slogu, ampak tudi v počasnem razpadanju. Ne morem vam drugače povedati; na vsch stvareh opaziš »umirajočo krasoto«, dih »preteklosti«. Vsi ti prostori so bili pač zgrajeni za vse drugačno življenje, kakor je življenje tihega učenjaka. To bo najbrž vzrok, da so mi čustva rahlo razklana, česar se nisem mogla otresti in — se še zdaj ne morem.

Ljubljana. (Kongregacija pri uršulinah). Čez 100 nas je v naši višji dijaški kongregaciji. Število članic vedno raste in zlasti lep je pogled, kadar smo vse zbrane v kapeli, kjer se poklonimo vsak mesec naši ljubi Materi in zaščitnici, ki nas vodi skozi vse težave dijaškega življenja in nam kaže pot v bodočnost. V kongregaciji se zbiramo dekleta iz vseh tukajšnjih srednjih šol. Med nas zahajajo tudi bodoče učiteljice in vzgojiteljice slovenskih otrok in poskušajo že tu med nami svoje zmožnosti.

Zberemo se vsak teden v naši sobi, kjer nam gospod voditelj po svoje razlaga različna vprašanja. Včasih nas doleti tudi ta čast, da nam pride predavati kak zunanji predavatelj, na kar smo še posebno ponosne. Da pa nima gospod voditelj preveč dela, slišimo od časa do časa tudi predavanje članic samih. Dobé se tudi tako poživovalne med nami, da nam hočejo predavati celo o medicini. Čeprav so predavanja vedno zelo zanimiva in poučna, nam vendar gospod voditelj po pravici očita, »da on za šolo ne rabi kora. Ta kor naj se uveljavi rajše pri debatah.« Tega se v neki meri tudi držimo in zato so naše debate zelo razgibane in zanimive.

Da pa ne zaostajamo tudi na drugih poljih, imamo že več let osnovane štiri krožke, ali kakor jih me imenujemo, odseke. Ti zelo živahno in intenzivno delujejo. Sedaj za božič ima zlasti mnogo dela karitativni odsek. Pridno zbira denar in staro obleko in članice tega odseka skrbé, da dobé v roke podporo res potrebni ljudje.

Evharistični odsek je najbolj številčen. Članice tega odseka se duhovno izpopolnjujejo.

Misijonski odsek pa obrača svojo skrb zlasti na naše slovenske misijonarje ter jih podpira z molitvijo in gmotno.

Najbolj aktiven in tudi od javnosti priznan je dramatski odsek. Kako tudi ne? Saj igramo vendar vedno originalne predstave, za katere žrtvuje pač mnogo časa gospod voditelj in katere zato zanjejo tudi med občinstvom mnogo uspeha. Veliko pa pripomorejo k tej slavi naše prvovrstne igralké, ki bi se gotovo lahko merile s članicami gledališča, vsaj nekatere. Režijo prevzame vedno gospod voditelj, pri tem pa upošteva nasvete svojih igralk. Uspehi predstav so precejšnji in si rade ogledujejo naše igre celo visoke osebnosti.

Kakor vidite, je pri nas res nad vse živahno in vabljivo. Nikdar se ne moremo pritoževati, da je pusto, ker za to poskrbi

gospod voditelj ali me same. Vsa kongregacija je naročena na »Našo zvezdo«, katero z veseljem prebiramo in komaj čakamo, da pride nova številka, ki nam prinese zopet razvedrila in smernice.

V Kočevju smo letos kar najlepše praznovali praznik Brezmadežne. Pri šolski sv. maši so pristopili vsi člani naše kongregacije, pa tudi učenci ljudske šole k sv. obhajilu. Še posebej so proslavile svoj največji praznik vse naše kongregacije, fantovska, dekliška — gimnazijska in meščanska — s skupnim slovesnim shodom ob 2 v kapeli Marijinega doma in z akademijo v dvorani po shodu.

Po kratkem nagovoru g. voditelja prof. dr. Eržena je bilo sprejetih v kongregacijo 38 novink in 46 kandidat. Po slovesnem sprejemu, petih litanijah in blagoslovu je bila v dvorani akademija, kateri je prisostvoval g. ravnatelj tukajšnje drž. realne gimnazije in druge odlične osebe.

Spored je bil pester. Malčki iz »Otroškega vrtca« so uprizorili igrico »Rdeča kapica«, ki so jo izvajali pristrčno, kakor znajo le oni. G. prof. dr. Eržen nam je nato v klenem govoru pokazal pot, po kateri naj hodita slovenski katoliški fant in slovensko katoliško dekle, da bosta našla časno in večno srečo.

Meščanska šola je uprizorila prekrasno simbolično vajo »Morsko zvezdo«. Vajo so izvajale z občutjem in natančno. Vsem sta bila silno všeč mala angelčka ob vznožju Brezmadežne. Nato so izrekle gimnazijke v zborni deklamaciji globoko vdanost Brezmadežni, gimnazijci pa so v simbolični vaji »Mornarji« izjavili, da so pripravljeni boriti se za Njo, ki jim je svetla Zvezda vodnica. Gimnazijci so še uprizorili prizor »Vrtnar, ki se je bal smrti« (prevod iz francoščine). Vsi trije igralci so lepo izvršili svojo nalogo in so želi mnogo priznanja. S himno smo zaključili naš lep praznik.

Skrivnostni vplivi svete noči.

Modroslovec Jouffroy, racionalist in brezverec, se je izpreobrnul na sveti večer. V knjigi »Mélanges philosophiques: Du problème de la destinée humaine« opisuje nazorno svoje izpreobrnjenje. »Doma sem bil v Bretagni. Eno in dvajset let nisem videl domače vasi. Medtem mi je umrla mati. Na rojstnem domu je gospodinjala sestra. Sklenil sem, da obiščem rojstno vas in materin grob za sveti večer. Izmučen vsled premišljevanj, smrtno utrujen vsled dvomov in divje uporen napram božji milosti, sem se pripeljal na sveti večer domov. Hišice so žarele v lučkah, vedra radost je svetila ljudem iz obrazov, le v moji duši je ležala tema in moj obraz je bil mrk. Vljudo so me pozdravljali rojaki, dasi sem jih le malo poznal. »Učeni filozof so prišli!« tako so govorili po hišah. Skušal sem biti karmoč prijazen, toda v moji notranjosti je vstajala zelena zavist. Zakaj so ti preprosti ljudje srečnejši od mene? Nimajo časti, manjka jim denar, zakopani so v to samotno vas in vendar vsi blaženi, zadovoljni, srečni! Tujega sem se počutil med rojaki. — Zazvonilo je k polnočnici. Lučka za lučko je hitela iz hiš, celo morje svetlikajočih svečk se je razlilo nad pokopališčem. V Bretagni je navada, da na sveti večer prižigajo luči svojim dragim rajnim. Tudi jaz sem prižgal svečo in jo vtaknil na materin grob. Ljudje so vreli v majhno vaško cerkev, kjer je začela polnočna daritev. Hodil sem po pokopališču in obujal spomine. Daleč, daleč za menoj so bila tista leta, ko sem na počitnicah praznoval božične praznike! Odkar sem stopil v akademijo, me ni več videla rojstna vas. Vse te prazniške ceremonije so se mi zdele smešne. Na to sveto noč sem živo občutil kontrast med menoj, izkoreninjenecem, in med ljudstvom, kjer sem bil rojen. Kdo se je izpremenil? Jaz sam — vse drugo je ostalo pri starem. Dvajset let nisem prestopil cerkvenega praga. Na to sveto noč me je pa nekaj skrivnostnega vleklo v cerkev. Z rokami na hrbtu sem vstopil. Luč pri luči, kot da je zvezdnato nebo zašlo na cerkveni svod, glava pri glavi, vse sklonjene, obrazi zamaknjeni v oltar. Ob mrzlem stebri sem slonel. Pri povzdigovanju sem zdrknil na koleno. Sam ne vem kako in zakaj

mi je prišla solza v oko. Z roko sem trkal na prsa. Najmočnejši prizori na odru in zborovanjih me niso nikdar prevzeli — ta preprosti prizor na sveto noč me je pa pretresel. Približal me je mojim dragim rojakom, njihovi otroški veri, dobrotnemu Bogu in moji ljubi materi, kateri sem prižgal svečo na grobu.«

Is življenja filmskih »zvezd«.

Leta 1929 je umrla Eva Lavallière v oddaljeni vasi v Vogezih. Kot mlada deklica je čutila veliko veselje do gledališča. V družini/se je dogodila strašna tragika: oče je ubil mater in se umoril pred očmi nesrečne hčerke. Iz obupa se je deklica vrgla skozi okno. V bolnišnici se ji je povrnilo zdravje. Sprejeli so jo v gledališče. V nekaj letih je postala najboljša igralka. Občinstvo jo je oboževalo: ministri so hodili k njej na obede in v njenih salonih se je odločevala politika. Nekega večera ji je na odru padel težak hlod na glavo. Treba je bilo težke operacije, da je ozdravela. Zaradi bolezni je Eva nosila kratke lase. Parižanke so takoj posnemale njeno frizuro, ki se zove še danes alla Lavallière.

Leta 1914 so jo vabili v Ameriko na turnejo. Vse je bilo pripravljeno za odhod: kovčegi so stali že na kolodvoru. Namesto da bi odšla čez Atlantski ocean, se je Eva za vedno poslovila od teatra in sveta. Postala je bolniška strežnica, umaknila se je v Vogeze. Prodala je vse okraske, dragulje in denar razdelila med reveže. V blaženem miru se je ločila s sveta 10. julija.

Iz listnice

Vsem naročnicam želita blagoslovljenih praznikov uredništvo in uprava! — Prihodnja številka bo izšla po počitnicah. Pričakujemo, da se boste za Novo leto oglasile v »Naši zvezdi« številneje in točneje!

Mv. Razpravljate o problemu sodobnega kristjana. Članek je poln toplih, globokih resnic, samo pretežek je. Se vam ne zdi?

Anelim. Želite si »ugankarskega kotička«. Poslali ste križanko. Ne vem, kaj poreče uprava. Naš listič je majhen in omejen na borno število strani, zato mora marsikaj opustiti. Skušali bomo o priliki mesto smešnic priobčiti vašo križanko.

»Naša Zvezda«, list za dijakinje. Izdaja jo škofijsko vodstvo DMK v Ljubljani (predstavnik in odgovorni urednik dr. T. Klinar). Izhaja dvakrat na mesec in stane za skupna naročila letno 7 din, za ločene naslove 8 din. Uprava je v Streliški ulici 12/II (Ljudski dom). Prispevki naj se pošiljajo na uredništvo (Poljanski nasip 52). Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (Karel Ceč).